

С образа на Стоян Глаушев

Публикувано от [mimenceto0o0o2](#) на 06.03.2013

Образа на Стоян Глауша

С образът на Стоян Глаушев, родоначалника на нов род в Преспа, започва романовото действие. Преди да бъде приет в общността на градчето, пред младия беглец от турското насилие стои въпросът да намери подслон и да докаже себе си като човек, способен да се справя с трудностите по осигуряването на хляба. Неравният ход на живота не е успял да накърни добротата и добродушието на майстора бакърджия, естествеността и чистотата на преживяванията му. Родовото му чувство и самочувствието му, породено от многобройната му челяд, разкрива типична българска черта от онова време: „Той обгърна със светлия си поглед домочадието си, както бяха наредени един до друг около него: Султана, Кочо, Кочовица, Манда, Нона, двамата му зетьове, внучетата му – цялата купчина. Ето и Лазе с тая хубава девойка, новата му снаха...”.

Първият ни досег с героя Стоян Глаушев е в пространството след голямата чума „в лето 1883, която лежа дълго, като тъмната отровна мъгла над цялата страна”. Именно в това време– на прокоба и смърт, започва прераждането на героя, изразено с ъс страха от турските заптиета . Старият свят на Стоян освен изпълнен със страх от бея и кехаите, та дори и от децата му, Талев описва като „тъмнина, безименна скръб”.

Бягството на Стоян от стария му свят, всъщност е бягство от тъмнината и страха. Като истински достоен мъж с добро име, той предпочита да поеме рисковете, но да продължи по пътя, който е избрал за себе си. Моментът, веднага след бягството от селото, ситуира Стоян Глаушев в града. Като истински непросветен, който е чувал за силата на Ложата, така и Стоян, се насочва към града с малкото си познания за този нов свят. Макар и да познава града бегло, той смята, че там „всичко е по-хубаво”. Очакванията обаче не се оправдават с действителността. Вместо светлина, топлина и сигурност, град Преспа предлага на Стоян Глаушев точно обратното. Стигайки до града, той все още е в пространството на мрака и неговата дъщеря нощта. Макар и в града, където Стоян очаква своето ново начало, всичко около него е „тъмно, страшно, студено и тихо, отникъде не идва никакъв признак на живот”. Стоян „няма нищо какво да прави освен да чака да се съмне”. Това лутане на героя на Талев от мрака към Светлината, своеобразно напомня обиколките на странстване, които прави Търсецията в Храма.

Сякаш с превръзка на очите, героят обикаля град Преспа и цял се губи и „духом и телом” в лабиринта, в който е попаднал. Като своеобразни странствания минават срещите на Стоян с майстора сапунджия, с майстора златар, както и другите занаятчии от чаршията. Те, като своеобразни стражници и офицери, изпитват Стоян, преди да го допуснат да заживее в техния свят. Срещата с турчина, който кара Стоян да цепи дърва, срещата с турските конници, които той смята за Махмуд бей

и Осман, които идват да го убият, са препятствията, които каляват духа на героя и завинаги изкореняват страха от сърцето му.

Истинският живот на Стоян Глаушев в града започва след като се установява в дома на Султана. Още с влизането си в него, героят показва своята великодушна същност. Когато е запитан от Султана каква ще е цената за неговия труд, той отговаря: „Колкото дадете, толкова“. Тези негови думи могат да се възприемат като перифраза на отговора на Първия надзирател на Ложата към Майстора на стол относно размера на надницата му за положения труд: „Аз съм доволен.“

Не богатство и пари е основната цел в живота на Стоян Глаушев, а хармония, която да му дава сила и опора в житейския му път. Сякаш невербално той вече е свързан завинаги с една от древните ландмарки на Братството ни, а именно, че Масонството е начин на живот, чиято основна цел е да направи добрите хора още по-добри.

Преминал изпитанията, получил дом и уют, света около Стоян се променя: „Снегът престана да вали ... престана и вятърът. Далече преди да се раздени, времето отведнъж се промени, омекна, понесе се навред едвам доловим влажен, топъл полъх.“ Промяната в живота на Стоян е налице. Той завинаги е скъсал със страха и тъмнината на родното му село, като сърцето му е отворено за непрестанна работа върху личния му градеж, като хомофоб.

Казанджийската работилница, в която Талев ситуира героя си, е пространството, в което Стоян Глаушев следва да извърви дългия път от Чирак до Майстор. Като посветен в тайните на занаята работник, той започва своя път като чирак, който следва да удрия с чук необработената метална пита. За героя следва да изминат няколко неуморни и усърдни години труд върху градежа в работилницата преди той да достигне до „другата страна на работилницата“, където „бяха насядали на широк тезгях“ калфите.

На фона на непрестанния си труд, Стоян не спира да доказва, че има „чиста душа“, която е гарант както за добрите му намерения, така и за доброто име, с които е започнал своя път, идвайки в Преспа. Като допълнение и обогатяване на неговата „чиста душа“ е голямото семейство, което той създава, и доброто мнение за неговия талант на Майстора му покровител.

Като еманация в преобразяването на героя на Талев, може да се приеме моментът на срещата му с Махмуд бей на чаршията. В срещата между доскорошния духовен роб Стоян, чието сърце е било сковано от страх пред злото и символа на това зло, а именно господаря на родното му село, окончателно се поставя и последния щрих върху формирането на Талвия герой. Той никога повече няма да тъне в тъмнината на разтърсващия го страх, защото както казва самият той: „Де ще ме познае той сега ! Друг човек съм аз веќе, друг...“ Задължителен реквизит в това неразпознаване на доскорошния нравствен роб са новите му дрехи.

Външният вид на Стоян Глаушев напомня видя на всеки брат Масон, застанал пред Храма. Неговите дрехи са в порядък, необходим за всеки Брат, за да се слее с енергията на Храма. Застанал в порядък, Стоян не само демонстрира съгласието да се подчинява на задълженията си като Чирак, но и по този начин осъществява своята своеобразна връзка с Великия Архитект, който бди над него.

Новите му дрехи, освен броня на духа и свободата, са и знак, че той вече е част от пространството на Великия градеж на хуманността, върху който той се труди. Преминал изпитания на странстването, приет и получил Светлината на своето прераждане, Стоян работи непрестанно върху собственото си самоусъвършенстване. Като истински зидар, той не се задоволява единствено с работата си като Чирак, а съвестно изпълнява заръката на своята спътница Султана: „Учи занаята ! Гледай, следи, внимавай как се работи, да станеш и ти майстор”.

Естествено сякаш се развиват събитията за Талевия герой, който след години на постоянство и уморителна работа върху „голямата наковалня” и винаги „с най-тежкия чук” в крайна степен ритуално бива повдигнат в степен Калфа. Това обаче отново ни препраща в утилитарното, защото сцената, в която той бива ударен с чукче по носа, което води Стоян до изблик на неконтролируем гняв, отново се появява образът на „мъж с бели коси и червено лице – майсторът, при когото бе почнал Стоян за пръв път”. Олицетворявайки истински Гарант за своя довереник, образът на Майстор Кочо винаги присъства в най-важните моменти в развитието на личния градеж на Стоян Глаушев. Той дава занаята на героя на Талев, той ритуално го обявява за Калфа, както и именно той дава благословията си Стоян да стане Майстор.

Изпълнен с метафори и алегории е моментът, в който Стоян събеседва със своя Майстор за желанието си да се отдели със свой дюкян. Стоян Глаушев не се разграничава и за момент от своето минало, когато е учил всичко от Майстор Кочо, напротив, безкрайната му благодарност е във всяка негова дума. Разбиране, доброта и мъдрост личат в другия събеседник. Майстор Кочо не само не застава срещу доскорошния си ученик, а напротив, като краен хомофоб изцяло в духа на тържествен ритуал изрича думите: „Нема да те оставя. Ти си ми като син и Бог да ти помага !” Дюкянът, в който са казани тези думи, в този момент сякаш е Масонски храм, а думите на Майстор Кочо звучат не като думи на човек, а като думи на Великия Архитект, който дава своята благословия, за да продължи Стоян по пътя на саморазвитието си – в материалните и духовните аспекти на социума. Тази сцена на приемственост ясно напомня, че Масонът е Масон, когато предава наученото за занаята на другите като него. Този момент на майсторска инициация напомня и че Масонството е философия за това как обществото да се усъвършенства, за да става по-добро, докато построи съвършения Храм на хуманността. Освен това, истинският Масон никога не затваря очите си за доброто, така както и Стоян Глаушев никога не затваря сърцето за човешките си добродетели.